

Περ. 2η συνεδριον:
"Το φτινιει μια μαθητεια"
"Σωστε τα γαιδια" 1989

Το παιχνιδι εκφραση ζωης

Μια μερα το παιδι μου ξυπνησε ανησυχο και μου λεει: "δωσε μου γρηγορα το τρενο". Πηρα όλα τα τρενα που ειχε στο δωματιο του και του τα εδωσα. Όμως εκεινο τα αποδοκιμασε, "οχι", ειπε, "οχι αυτα Δωσε μου το τρενο". Τότε καταλαβα. Ήταν μια σειρα από αδεια σπιρτόκουτα κολλημένα, που τα κράτησε στο χερι του με ευλαβεια γιατι αυτα ήταν η δικη του ιερη πραγματικότητα.

Μπορει και να ειχε ταξιδεψει μ'αυτο το τρενο, γιατι ήταν σιγουρο πως εκεινη τη στιγμη ζουσε την ευτυχια ενός μαγικα βιωμενου χρονου. Προσπαθησα να το καταλαβω αυτο, να βρω ποια ήταν η ευτυχια που ζουσε ταξιδευοντας με τουτο το ποιητικο υπερρεαλιστικο τρενο, αλλα ο χωρος και ο χρονος όπου λειτουργουσε ήταν σε μιαν αλλη παραλληλο από την δικη μου αισθηση της πραγματικότητας. Ο χρονος και ο χωρος στον οποιο λειτουργουσε ήταν από το υλικό του μαγικου στοιχειου, από το θεικό υλικό της φαντασιας του, που μόνο αυτο μετατρεπει το θαύμα σε ουσια ζωης, μετατρεπει τη ζωη σε ουσια δημιουργιας.

Τότε ειδα πως υπηρχε εκει, δίπλα μου, μέσα σε μιαν απεραντη, ευτυχισμενη μοναξια, σ'ενα μαγεμένο κόσμο δικό του, όπου με τίποτα δεν μπορούσα να εισχωρήσω.

Το να μιλήσει κανεις "περιγραφικά", με τη βοήθεια της αναλυτικης σκέψης, για το πως το παιχνιδι αποτελεί εκφραση ζωης, οδηγει, πιστεύω, σε ερμηνειες επιστημονικες και αδιάσειστες, δεν μπορεί όμως ποτέ να έχει "συμμετοχή" σ'ό, τι πραγματικά συμβαίνει στη μαγικη εκεινη ηλικια. Γιατι ο χρονος της ωριμότητας, όσο παράφορα και αν έχει δεθεί με τη μνήμη εκεινη, είναι επιλήσμων. Κι ένα μεγάλο μέρος από τη δύναμη της μαγειας μένει πάντοτε έξω.

Πιστεύω πως μόνον ο ποιητής και το παιδι μπορούν να λειτουργούν μέσα στο θαύμα. Μόνον ο ποιητής και το παιδι είναι οι αιώνιοι εραστες εκεινου που δεν φαίνεται, εκεινου που γίνεται με μόνη την εντολή του νου, σαν τη ρήση του

Αναξαγόρα: "τόν μέν νοὺν κινουὺντα τήν δέ ὕλην γενομένην". Ο μεν νους κινεί η δε ὕλη γίνεται.

Ο ποιητής με το λόγο του και το παιδι με το παιχνιδι. Απόδραση από την τραυματικη πραγματικότητα με την δημιουργια. Υπαρξιακη ανάγκη για τον ποιητή, λειτουργια ζωης για το παιδι. Ο κόσμος του είναι γνωστικά ξένος, γι'αυτό και τραυματικός. Να τον κατακτήσει θέλει, να τον μιμηθεί, έτσι που ο αριστοτελικός ορισμός "μίμησις πράξεως" να μεταβάλεται σε "μίμησις ζωης".

Πιστεύω πως η παιδικη ηλικια είναι μια ποιηση. Η ποιηση έχει μιαν ευτυχια μέσα της, ακόμα κι όταν μιλά για τραυματικά πράγματα. Το ίδιο συμβαίνει και στο παιδι. Ζει την ευτυχια ενός παραδείσου, ακόμα κι αν η ζωη του είναι τραυματικη. Γιατι εκεινο έχει τη δύναμη να υπερβαίνει το τραυματικό, να πλάθει με την φαντασια του έναν κόσμο στα μέτρα του, έναν κόσμο αντιμετώπο με κείνον τον άλλον, τον πραγματικό, που την κατάκτησή του αναζητά με μοναδικό όπλο του το παιχνιδι. Μ'αυτό θα τον μιμηθεί και θα τον ανιχνεύσει γνωστικά.

Και είναι θαυμαστό το πως με το αλάνθαστο αισθητήριό του το παιδι απορρίπτει το ακριβό παιχνιδι που η κοινωνια της αφθονιας του προσφέρει εξαπατώντας την φαντασια του, για να προτιμήσει το "σπιρτόκουτο" που έφτιασε το ίδιο. Γιατι το παιδι, σ'οποια γωνια του κόσμου κι αν βρίσκεται, λειτουργει με το ίδιο μαγικό κι ευτυχισμένο ένστικτο που είναι η εκφραση της δικης του ζωης και αποτελεί την αιώνια σχέση του ανθρώπου με τη γνώση του κόσμου, θυμίζοντάς μας τη ρήση του Ηράκλειτου: "Αιών παῖς ἐστὶ παῖζων, πεσσεύων". Η ζωη είναι παιδι που παίζει με πεσσούς.

Μόνον ο Ηράκλειτος θα μπορούσε να παρομοιάσει τη ζωη του ανθρώπου με παιχνιδι παιδιού, αφού μέσα στην αγνωσια του ο άνθρωπος πάνω στη γη υπάρχει σε μιαν αθωότητα τραγικά ανυπέρβατη.

Μαρια Λαμπαδαριδου-Πόθου
Συγγραφέας

Πρόδραση η και Ρίση Γουζουδου